

Handläggare
Christer Edvardsson
Telefon: 08-508 289 77

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2013-10-22 p. 10

Kommissionens förslag till ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 om transport av avfall m.m.

Remiss från Kommunstyrelsen dnr KS 1388/2013

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna förvaltningens förslag till svar på remissen

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har, för miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande remitterat Kommissionens förslag till ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 om transport av avfall samt Länsstyrelsens i Västra Götalands län redovisning av regeringsuppdrag ”Gränsöverskridande avfalls-transporter”

Förvaltningen tillstyrker de förslag som lämnas av Kommissionen och Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Bakgrund

I förordningen om transport av avfall, (EG) 1013/2006, (avfalls-transportförordningen) fastställs krav för transporter av avfall, såväl inom EU som mellan EU och tredjeländer. All export av farligt avfall till länder utanför OECD och all export av avfall för bortskaffande utanför EU/Efta är förbjuden. Med bortskaffande avses i detta sammanhang slutligt omhändertagande som t.ex. deponering och förbränning.

I förordningen finns en bestämmelse om efterlevnad dvs. medlemsstaterna ska inspektera/kontrollera efterlevnaden. Då bestämmelsen är allmänt hållen finns stora skillnader i tillämpning mellan medlemsstaterna.

Eftersom olagliga avfallstransporter är ett allvarligt och vanligt förekommande problem, överträdelsefrekvensen av bestämmelserna uppskattas till 25%, finns behov av ändrad lagstiftning för att bidra till mer enhetlig tillämpning av förordningen.

De förslag som Kommissionen lämnar innebär dels krav på att medlemsstaterna ska planera inspektioner av avfallstransporter och dels att man ger den behöriga myndigheten i respektive medlemsstat rätt att kräva in bevis från misstänkta exportörer av farligt avfall, för att kunna kontrollera om transportererna är lagenliga.

I Länsstyrelsens i Västra Götalands län redovisning av regeringsuppdraget ”Gränsöverskridande avfallstransporter” lämnas förslag till hur den svenska tillsynen av transportererna bör organiseras.

Förslagen i materialet

Kommissionen föreslår att man i artikel 50 i avfallstransportförordningen för in krav på planering av inspektioner av avfallstransporter. Vidare föreslås att artikel 50 kompletteras med en bestämmelse som ger behöriga myndigheter i respektive medlemsstat möjlighet att kräva in bevis från misstänkta exportörer av olagligt avfall. Syfte med denna bestämmelse är att myndigheten ska kunna kontrollera om transporten är laglig.

I materialet från *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* ges förslag till hur Sveriges framtida tillsyn inom området bör organiseras. Följande föreslås:

- Länsstyrelserna i Norrbottens, Gävleborgs, Stockholms, Västra Götalands och Skåne län ges ansvaret för tillsyn enligt avfallstransportförordningen i hamnar och vid gränsövergångar. Dessa länsstyrelser ska också ha tillsynsansvaret över den av Tullverket initierade tillsynen utanför hamnområden.
- Samtliga länsstyrelser behåller tillsynsansvar inom området för de egna tillsynsobjekten, t.ex. de som exporterar eller importerar avfall.
- Länsstyrelserna bör även ges tillsynsansvar att kontrollera inrikes avfallstransporter eftersom sådana transporter kan

påträffas vid tillsyn över gränsöverskridande avfallstransporter. Detta tillsynsansvar ligger idag på kommunerna.

- Kommunerna ges, i likhet med länsstyrelserna, tillsynsansvar enligt avfallstransportförordningen för de egna objekten, dvs. C- och U-anläggningar samt A- och B-verksamheter om tillsynen av dessa överlåts från länsstyrelsen.
- Tillsynen över gränsöverskridande avfallstransporter på väg, järnväg etc. föreslås ligga kvar på samtliga länsstyrelser.

Förvaltningens synpunkter på redovisade förslag

Miljöförvaltningen delar kommissionens uppfattning att olagliga avfallstransporter utgör ett allvarligt problem. För att så långt möjligt förhindra sådana transporter krävs en väl fungerande tillsyn i samtliga EU:s medlemsländer. *Kommissionens förslag* om krav på planering av tillsynsaktiviteter och möjlighet att kräva in bevis *tillstyrks* därför.

Vad gäller organisationen av tillsynen i Sverige så konstaterar förvaltningen att tillsynsområdet är komplicerat och att många aktörer/myndigheter är inblandade i arbetet. Miljöförvaltningen har deltagit i tillsynsaktiviteter inom området, fr. a. i stadens hamnar. Inblandade har då, förutom förvaltningen, varit länsstyrelsen, Kustbevakningen, gränspolis och Tullverket.

En effektiv tillsyn kräver god kompetens, resurser, samarbete med andra myndigheter samt en tillräckligt stor volym tillsynsaktiviteter/objekt för att upprätthålla och vidareutveckla kompetensen. Förvaltningen bedömer att en reglering som ger färre tillsynsansvariga skulle vara av godo.

Länsstyrelsen i Västra Götaland föreslår att länsstyrelserna i Norrbottens, Gävleborgs, Stockholms, Västra Götalands och Skåne län ges ansvaret för tillsynen av gränsöverskridande avfallstransporter i hamnar och vid gränsövergångar samt för den av Tullverket initierade tillsynen utanför hamnarna. Förutom att man har huvuddelen av de hamnar som hanterar de stora godsmängderna (container och trailer) i dessa län ansluter denna regionala indelning nära till Tullverkets organisatoriska indelning. Tullverkets organisation för brottsbekämpning utgörs av enheterna Norrland, Stockholm, Göteborg och Malmö. Kopplingen till Tullverket anses viktig då alltför många hamnar kräver att godset är klarerat (godkänt av Tullverket) innan det får komma in i hamnområdet. Bedömningen är därför att tillsynen i ökande omfattning kommer att bedrivas utanför hamnområdet, initierat av en anmälan från Tullverket till tillsynsmyndigheten. I den av

Tullverket initierade tillsynen utanför hamnar kommer då länsstyrelsen att besöka/inspektera verksamheter där kommunen normalt har tillsynen. I detta sammanhang utgår miljöförvaltningen ifrån att länsstyrelsen underrättar ansvarig kommun om tillsynen. *Förvaltningen tillstyrker att tillsynsansvaret läggs på de föreslagna länsstyrelserna.*

En viktig del i arbetet för att begränsa olagliga avfallstransporter bedrivs ”uppströms”, dvs. på avfallsanläggningar, hos skrothanterare, behandlare av elektronikavfall eller på platser där containers destinerade t.ex. till Afrika fylls med begagnat gods. Utredningen föreslår därför att samtliga länsstyrelser behåller tillsynsansvar, enligt avfallstransportförordningen, vad avser de anläggningar där man har tillsynsansvar enligt miljöbalken. Vidare föreslår man att kommunerna, på motsvarande sätt, ska ha tillsynsansvar på sina tillsynsobjekt. Detta innebär t.ex. rätt att kontrollera att kraven på dokumentation och information, enligt artikel 20 i avfallstransportförordningen, efterlevs. Vid överträdelse av bestämmelserna ges kommunerna då också möjlighet att besluta om miljöstraffavgift.

Förvaltningen tillstyrker förslaget då det bedöms som effektivt att en myndighet har det samlade tillsynsansvaret för det enskilda objektet.

Det föreslås vidare att tillsynen över gränsöverskridande avfallstransporter på väg, järnväg etc. även fortsättningsvis ska utövas av samtliga länsstyrelser. I första hand torde detta avse tillsyn vid omlastningspunkter som t.ex. Årsta kombiterminal. Ett av de viktigaste skälen för denna ordning är att polismyndigheten måste involveras för att stoppa fordon etc. och att polisens organisatoriska indelning överensstämmer med länen varför förutsättningarna för samverkan ökar. *Miljöförvaltningen har inga synpunkter på detta förslag.*

Då olagliga inrikestransporter av avfall kan påträffas i tillsynen över gränsöverskridande avfallstransporter föreslås att länsstyrelserna ges tillsynsansvar även i denna del. Tillsynen utövas idag av kommunerna med stöd av 15 kap miljöbalken. Som förvaltningen förstår det så skulle detta innebära en återgång till det delade tillsynsansvar som gällde innan den nuvarande miljötillsynsförordningen trädde i kraft. I likhet med vad som sagts ovan om den s.k. uppströmstillsynen innebär föreslagen förändring att en myndighet kan fullfölja tillsynen när avvikelser påträffas. Förvaltningens erfarenhet är att överlämning av tillsynsärenden mellan olika myndigheter riskerar att ge tidsspillan såväl som risk för att viktigt underlag/kunskap förloras i överföringen till annan myndighet. *Förvaltningen bedömer att ett delat tillsynsansvar i denna del, dvs. att såväl kommunerna som länsstyrelserna kan utöva tillsyn, fungerar och tillstyrker därför förslaget.*

I utredningen understryks vikten av samverkan mellan de olika inblandade myndigheterna vid tillsyn över avfallstransportförordningen. Miljöförvaltningen vill i detta sammanhang understryka vikten av samverkan med/information till den lokala tillsynsmyndigheten när länsstyrelsen utövar uppströmstillsyn, eller rättare benämnt tillsyn på initiativ av Tullverket, på objekt där kommunen har miljöbalkstillsynen.

Utredningen berör vidare ett antal punkter som befogenheter, resurser m.m. Vad gäller resurser så konstaterar man att särskilda resurser behöver säkerställas för att ersätta myndigheter som tar avfall i beslag eller omhändertar avfall för destruktion. Enligt förvaltningens uppfattning är detta en mycket viktig fråga eftersom det idag är så att risken för att få stå för destruktionskostnader o.dyl. gör att tillsynsmyndigheterna kanske avstår från beslag/omhändertaganden som faktiskt borde gjorts.

Slut.

Bilaga: Sammanfattning av redovisningen ”Gränsöverskridande avfallstransporter – förslag till koncentration av länsstyrelsernas tillsynsansvar”